

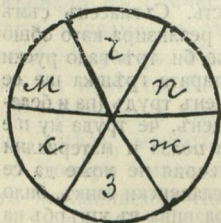
Коларъ за словацкото списание „Хроника“ написалъ статия „за литературната взаимностъ между славянски племена и нарѣчия“, Тази статия послѣ издале и на нѣмски. Тя била прѣведена и на нѣкои славянски езици. Славянитѣ я наричали: „Славянската евангелия“.

Обаче Коларъ не дѣйствувалъ върху другитѣ славяни само съ публистиката си, ала и като поетъ. Изъ неговата „Слѣви дцера“ пламенно избухнала всичката ненавистъ противъ враговетѣ на славянитѣ, на първо мѣсто противъ нѣмцитѣ. А „Слѣви дцера“ е станала настолна книга на всѣки образованъ славянинъ.

Шафарикъ нѣмалъ такова голѣмо влияние, каквото ималъ Коларъ. Шафарикъ нито е писалъ поетически творения, нито страстни журналистически статии; той издавалъ научни трудове. Единъ отъ тѣзи трудове при всеславянския подвигъ въ 1848 год. билъ търсенъ отъ всѣки интеллигентъ славянинъ. Думата ми е за „Славянски народопись“, Въ тази книга по единъ чисто филологически начинъ Шафарикъ точно опрѣдѣля седалища на славянитѣ. Той дѣли „славянския езикъ“ на двѣ части: една югоисточна и друга западна. Славяни седятъ въ петъ държави: руска, австрийска, турска, пруска и саксонска. Югоисточната частъ съдържа езицитѣ: руски, *български*

сенаратизмътъ на словацитѣ. На праздно ги кориха и корятъ за тѣхната отлука отъ чехския списовень езикъ. Смѣшно! Тѣ и при своя книжовень езикъ разбиратъ чехский езикъ. А чехитѣ разбиратъ до йота и тѣхень езикъ. Днесъ и „Narodni Listiy“ приематъ статии писани словацки. Сжшо и „Slovansky Prehled.“ Азъ одобрявамъ Луловита Шура. Съ възгоръ го гледамъ, зашото е запазилъ най-прѣкрасень славянски езикъ, който е създаденъ за поезия, зашото словацки езикъ е неподдържаемъ въ своитѣ чудни народни пѣсни, които на никой езикъ не можтъ да се прѣведатъ. И ако ги прѣведешъ — ето, съ грубата ти ржка уловена е една перепруга, ала пращца е истритъ изъ крилата ѝ. Не е възможно да кажа на чехски или на български думитѣ на Шура: „basen ta, ktora viletí ako orol nad Krivana ztadial dolu po zemi pozerat bude, musí si pripnúť kriela mysli nasej a na týchto krialach do vysotí sa vychytiť.“ Кой чехъ не разбира тѣзи думи? Всѣки ги разбира!

Азъ мисля, че особно за българската индивидуалностъ би било опасно приемане руски езикъ като общеславянски езикъ. Паралелътъ на професора Цонева за слънцето и планетитѣ е хубавъ и поетичень, ала не подхожда за случая, зашото и слънцето и планетитѣ се движатъ въ мира по точно опрѣдѣленъ естественъ законъ, който не позволява никакво тѣхно сближение, което би било край на всичко, и зашото у живи народи винаги е възможно едно

тѣсно политическо сближение! Никой живъ, па и мъртавъ, славянски езикъ не може днесъ да бжде общъ на всичкитѣ славяни. Всѣки славянски езикъ въ опрѣдѣлена смисълъ може да бжде, и е общославянски. Коего професоръ Цоневъ каза за слънцето, азъ ше кажа за свѣтлината му. Тя е бѣла, нѣ анализирана чрѣзъ призма, се разпада въ спектрални багри. Всѣка багра има своя допълнителна багра. Червена съ зелена, сина съ портокалена и желта съ морава се допълняватъ до бѣла багра. Тази чудесна обстановка на багритѣ, като че е създадена за схващание споразумителень езикъ на всичкитѣ славяни.

Похвално е, че въ българскитѣ гимназии руски езикъ е задължителень прѣдметъ и то по много причини, за които нѣма нужда да спомена. Въмсто ментъ нека да говорятъ коститѣ на 200.000 руси които спятъ вѣчния си сънь въ